

PANNONHALMI FŐAPÁTSÁG

RÁKÓCZI SZÖVETSÉG

**XII. KÁRPÁT-MEDENCEI KÖZÉPISKOLÁS
TÖRTÉNELMI VETÉLKEDŐ**

**„Kormányzó és király. A Hunyadiak és a magyarországi
reneszánsz (1437-1490)”**

ÍRÁSBELI MÁSODIK FORDULÓ

2013. FEBRUÁR 5.

ISKOLA NEVE ÉS PONTOS CÍME:

.....
.....

CSAPATTAGOK:

1,
2,
3,

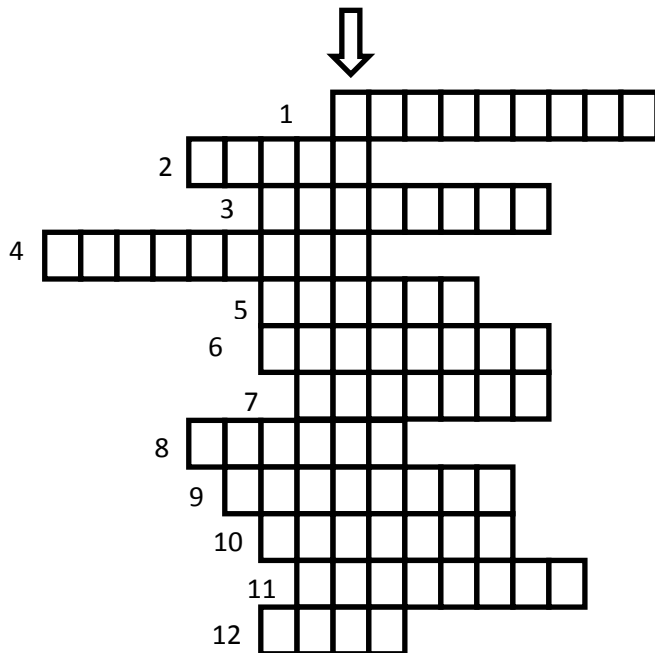
Elérhető pontszám/Összpontszám: **124**/.....

Felügyelőtanárok:

Javító:

1) A keresztrejtvény függőleges oszlopában (↓) a helyes megfejtéseket követően a magyar társadalom egy sajátos jellemzőjére utaló fogalom olvasható.

A megfejtést követően adjátok meg a fogalom jelentését! (min. 2 elem!)

1. Beatrix kíséretével érkezett Budára, Mátyás főtanácsadója építészeti kérdésekben (keresztnév)
2. A koronát elrabló udvarhölgy keresztneve
3. A Hunyadival páncélt cserélő vitéz családneve
4. Hunyadi Észak-Erdélyben birtokos sógorának családneve
5. Hunyadi hosszú hadjáratát egyengető pápai követ keresztneve
6. Török portyázó, könnyűfegyverzetű, önkéntes lovaskatona
7. Mátyás udvarában alkotó dalmát származású szobrász (családnév)
8. Erzsébet-párti huszita zsoldosvezér (családnév)
9. László királlyal választásáért küzdő osztrák rendi erők vezetője (családnév)
10. A Cilleiek zsoldoskapitánya (családnév)

11. A Bibliotheca Corviniana első könyvtárosa (keresztnév)

12. Nyomdász, az első magyarországi nyomtatott könyv készítője (családnév)

Fogalom magyarázat:

.....

.....

14p.

2) Olvassátok el figyelmesen a forrásokat, majd válaszoljatok a kérdésekre!

I.) „Hogy a királyi felség az ország megvédésének és végvidékei megőrzésének érdekében táborozó katonái részére gondoskodjék a királyi zsoldról, nehogy e zsoldosok az országlakosokat kirabolják.

1. § Általános felkelést pedig addig ne hirdessen az országlakosoknak, a míg e zsoldos katonák az ellenségnek ellent tudnak állani.

3. § Ha pedig, a szükség úgy parancsolván, általános felkelést találnának hirdetni, akkor az ország nemeseit akarataik ellen, táborozók módjára, az ország határain és szélein túl, ne vigyék; mert régi szabadságuk ezt hozza magával.”

Kinek az uralkodása idején keletkezett a törvény?

A nemesség melyik régi szabadságára figyelmezteti a törvény az uralkodót?

Említsetek még az elfogadott törvények közül kettőt, amelyek az uralkodó lehetőségeit korlátozták?

1).....

2).....

Fogalmazzatok meg röviden a rendek/nemesség általános célját az elfogadott törvénycikkek ismeretében!

.....

.....

II.) „A megválasztandó kormányzót akkora hatalom fogja megilletni, amekkora a királyi felséget illetné, kivéven az....”

Melyek azok a kivételek, amelyekkel a törvény szerint a kormányzó nem rendelkezik?

(min. 3!)

1).....

2).....

3).....

Mit tett viszont a kormányzó kötelességévé a törvény?

.....

Mely régiókban nem érvényesült ekkor a kormányzó hatalma?

1).....

2).....

Mikorra keltezhető a fenti szöveg?

.....

III.) „... elhatározott és végeztetett, hogy ha a magyar királyság megüresedik, mert az előbb mondott Mátyás király ágyékából nem származnak törvényes fiak vagy unokák mi... vagy fiunk...vagy, ha többet hagyunk hátra, közülünk az egyik, akit az a királyság királyának kiválasztott, Magyarország ama királyságának élére állíttatnak, vagy állíttatik.”

Melyik megállapodásból idéztünk?

Melyik uralkodóval kötött egyezségről van szó?

Mit tartalmaz a megállapodás közismert, de a fenti szövegben nem szereplő része?

.....

Mennyiben kellett tartania Mátyásnak az egyezmény keletkezésének idején a részletben szereplő kikötés realizálódásától? Válaszokat indokoljátok!

.....

.....

17p.

3) Aláhúzással jelöljétek, hogy az alábbi állítások igazak-e vagy hamisak!

1. Ulászló koronázása illegitim, mivel a szertartást a Szent István fejerekyetartójáról levett koronával végezték. Igaz - Hamis
2. Erdélyben az anyaországhoz hasonlóan a nemesek peres ügyeiben legfelsőbb fokon a királyi udvar bíróságai döntöttek. Igaz - Hamis
3. A keleti és a nyugati egyház újraegyesítésének lehetősége növelte Hunyadi törökellenes hadjáratának a sikerét. Igaz - Hamis
4. Mátyás udvarában tűnt fel a nagyhírű Batthyány család. Igaz - Hamis
5. Szabács 1476-os bevétele a magyar hadtörténelem egyik legnagyobb diadalának nevezhető. Igaz - Hamis
6. Mátyás cseh háborúiban nagy szerepet játszottak a nemesi bandériumok. Igaz - Hamis
7. A pápák Mátyást uralkodásának végéig rendszeres pénzügyi támogatásban részesítették. Igaz - Hamis
8. A házasság szentségét a kánonjog előírása szerint fiúknál a 14., a lányoknál a 12. betöltött esztendő után vehették fel az ifjak. Igaz - Hamis
9. Az ún. Szilágyi-féle cikkelyek egyértelműen a bárói érdekcsoportok elvárásait tükrözték. Igaz - Hamis
10. Mátyás 1467-ben Ianus Pannonius kezdeményezésére egyetemet alapított Pozsonyban. Igaz - Hamis

10p.

4) Egészítsétek ki a szöveget!

„Legnagyobb horderejűnek a király pénzügyi reformjai bizonyultak. Ezek kidolgozója egy kikeresztelkedett bécsi zsidó lehetett.

Az új rendszer központi eleme az volt, hogy a korábbiaktól eltérően, amikor a királyi jövedelmek kezelése számos különböző szerv között oszlott meg, most minden jövedelmi forrást a alá rendelték, aki ugyancsak kezébe vette az adószedés irányítását.

Az adóreform két elemből állt. Egyrészt a kamarahasznát átkeresztelték aadójára, és az új névvel a régi is érvényüket

vesztették. A kamarahaszna hagyományosan portánként dénárt tett ki, emellett azonban időről időre adót is kivetettek. A kettőt most összevonták, és ezek együtt tettek ki általában portánként aranyforintot. Mátyás a nemesi adómentesség bástyáján is részt ütött, amikor később az is kötelezte az adófizetésre.

Az adókiivetés a jóváhagyásához volt kötve.

Az adókat a pénzreform nyomán ismét értékállóvá tett-ban kellett fizetni, melyekből újra ért egy aranyforintot.

A jó minőségű pénz jótékonyan hatott a kereskedelemre, így többet jövedelmeztek a külkereskedelmi vámok is, amelyeket helyett immár néven hajtottak be.”

13p.

5) Kapcsoljátok az alábbi állításokat a megfelelő személyhez! A megoldásokat írjátok a táblázatba!

1) 1445-ben László helyett új királyt akart választani	A) Kapisztrán János
2) ellenezte az 1444-es hadjáratot	B) Frantisek Hag
3) az 1448-as csatában vesztette életét	C) Tallóci Frank
4) Nándorfehérvár 1440-es védelménél jeleskedett	D) Szapolyai Imre
5) 1456-ban Magyarország déli megyéiben hirdette a keresztet	E) Hédervári Lőrinc
6) 1459-ben királlyá választotta Frigyeszt	F) Tuz János
7) részt vett az 1471-es összeesküvésben	G) Szentmártoni Nagy Simon
8) Mátyás egyik törvénytelen gyermekeként is emlegetik	H) Szentgyörgyi Székely János
9) Szabács ostrománál vesztette életét	I) Brankovics György
10) 1459-ben két ütközetet vívott a Mátyás ellen lázadókkal	J) Alsólendvai Bánfi Pál

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

10p.

6) Kakukktojás

Az alábbi személyek közül az egyik nem birtokolta azt a tisztséget, amelyet a másik kettő. Húzzátok alá a „kakukktojást”, majd nevezzétek meg, hogy a másik kettő milyen tisztséget birtokolt!

Cillei Ulrik, Szentmiklósi Pongrác, Bebek Imre tisztség:

Pálóczy György, Ianus Pannonius, Szécsi Dénes tisztség:

Garai László, Ország Mihály, Vitéz János tisztség:

Újlaki Miklós, Vetési Albert, Rozgonyi Sebestyén tisztség:

Egervári László, Ernuszt János, Handó György tisztség:

10p.

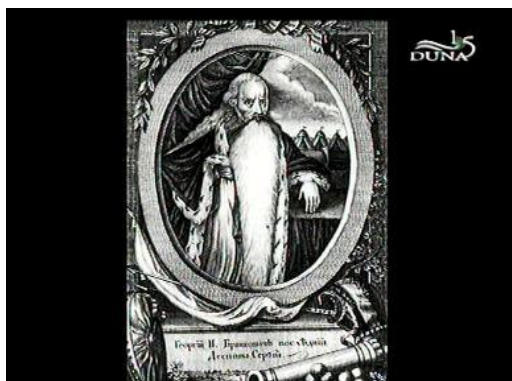
7) Egészítsétek ki a táblázatot!

Évszám	Helyszín	szembenálló felek	esemény/eredmény
	Szendrő	szultán: király:	
	hívei↔ Ulászló hívei	
	erdélyi püspök↔Mezid bég	
		Sihabeddin bég↔.....	
1474		1).....2)..... ↔győzelme, korábbi hódítások megtartása

21p.

8) Párosítsátok a képeket a hozzájuk tartozó forrással, majd nevezzétek meg az eseményt évszámmal együtt, és azonosítsátok a vaktérkép betűjelével! Megoldásaitokat a megadott táblázatban tüntessétek fel!

1.

2.

3.

4.

5.

6.

I.) „Végül a kormányzó úr megkérte a rácot, vezesse el Nándorfehérvár váráig, és méltó jutalmat ígért neki. Az ajánlkozott is rá, hogy megteszi, de mégsem a kívánt helyre vezette, mint ígérte, hanem Szendrő várába.”

II.) „Megújul tehát a halálos küzdelem, és már a vár terein harcolnak. Innen is, onnan is seregestül hullanak a megöltek, és a nagy lárma meg a megszámlálhatatlan kard csengése hatalmas hangzavart kavart a levegőben.”

III.) „A török császár Szendrő várát és Rácorszag többi erődítményét, ahányat csak elvett György despotától, visszaadta.”

IV.) „Véres volt a győzelem, de Kinizsi örvendett felette. Társával s a győztes keresztény csapatokkal lakomát rendezett a holtak között.”

V.) „Miután tehát a hosszú ostrommal kifárasztotta az ellenfelet, ámde a várat mégsem foglalta el, a hátsó oldalon egy rejtett völgyben otthagy egy jókora osztagot; ő maga napkeltekor a sereg többi részével szemből száll csatába, és szinte az egész napon át véres verekedést folytat. Valamivel alkonyat előtt abbahagyja a harcot, felszedi a táborát, és úgy tesz, mintha a győzelem reményét feladva elvonulna.”

VI.) „Mondják, hogy itt, ebben a táborban rózta le utolsó tartozását a már említett Julianus bíboros úr meg sok más szerzetes, legfőként a cseri barátok rendjéből, és rajtuk kívül János váradi és Simon egri püspök.”

Kép száma	Forrás száma	Vaktérkép betűjele	Esemény	Évszám
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

30p.

Összesen:124 pont